

ନରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ

ବନାମ

ଜୟ ଭଗବାନ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

ଡିସେମ୍ବର ୯, ୨୦୦୪

[ଡି. ଏମ. ଧର୍ମାଧିକାରୀ ଏବଂ ଏଚ. କେ. ସେମା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବ୍ରତ]

ବିନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୬୩:

ସତ୍ତାଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଜମିର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ନିଷ୍ପାଦନ- ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଜମି ସବୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସତ୍ତାଧିକାରୀଙ୍କ ନାମରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି- ବିନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମା- ତାଙ୍କ ସାବାଳକ ପୁଅମାନଙ୍କ ସମେତ ମିଳିତ ମାଲିକାନାର ସତ୍ତାଧିକାରୀ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ- ଦ୍ଵାରା ଆବେଦନ- କୁହାଗଲା, ଯୁ. ପି. ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୪୯ ଆଧାରରେ ଯୁକ୍ତିର ସମାବେଶ- ଏହାଛଡ଼ା, ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅଂଶ ନ ଥିବାରୁ, ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ବିନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଡିକ୍ରି ପାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ବଜାୟ ରଖାଯାଇଛି- ଯୁ. ପି. ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୩- ଧାରା ୪୯ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପିତା କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଜମିର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକ ରାଜିନାମା ନିଷ୍ପାଦିତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକ ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମକଦ୍ଦମାରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ, ପ୍ରତିବାଦୀ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଜମିଗୁଡ଼ିକୁ ବିକ୍ରୟ ସକାଶେ ରାଜିନାମା କରିବାକୁ ସେ ଏକା ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକରେ ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଅଂଶ ଥିଲା । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବଲ୍ଲନା ଧନ ଫେରସ୍ତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମ୍ପାଦନ ଡିକ୍ରି ମଞ୍ଜୁର କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉକ୍ତ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଡିକ୍ରିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଯୁ. ପି. ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୩ ର ଧାରା ୪୯ ବଳରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ସମେତ ମିଳିତ ମାଲିକାନାର ଆବେଦନକୁ ଦେଖାନ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ନିଷେଧ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ, ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୃତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ନାମରେ ରାଜସ୍ଵ ଅଭିଳେଖରେ ଜମିଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବେଶ ଯୌଥ ପରିବାର ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କ୍ଷମତାପତ୍ର ଭାବେ ଥିଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା ୪୯ ର ନିଷେଧ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇନଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ନ୍ୟାୟାଳୟ

କହିଲେ: ୧. ଯୁ. ପି. ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୩ ର ଧାରା ୪୯ ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତା ଏବଂ ମାଲିକାନା ବିବାଦ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଦେଖାନ୍ତା ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତାକୁ ବାରଣ କରେ, କାରଣ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତା କେବଳ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

2. ଜମିଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ପିତାଙ୍କ ନାମରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିବାରୁ, ଯେଉଁ ପୁଅମାନେ ଜମିରେ ମିଳିତ ମାଲିକାନା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି, ରାଜସ୍ୱ କାଗଜପତ୍ରରେ ମିଳିତ ଭାବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା ଉଚିତ ନଥିଲା । ଏହା କରାଯାଇନଥିବାରୁ, ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 ଅଧୀନରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାରେ ଏପରି ଆବେଦନ ବିରୋଧରେ ନିଷେଧକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଠିକ୍ ଥିଲେ । ପିତା କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପରିବାରର ପରିଚାଳକ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ଏବଂ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କ୍ଷମତାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେଇପାରିବେ କି ନାହିଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ ମାଲିକାନାସୂଚକ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯାହା ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିଲା ।

ସୀତା ରାମ ବନାମ ଛୋଟା ଭୋୟେ, [1991] ସପ୍ଲି. 1 ଏସସିସି 556, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ।

କୈଳାଶ ରାୟ ବନାମ ଜୟରାମ, [1973] 1 ଏସସିସି 527; ଗୋରଖନାଥ ଦୁବେ ବନାମ ହର ନାରାୟଣ ସିଂହ, [1973] 2 ଏସସିସି 535; ସୁବା ସିଂହ ବନାମ ମହେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ, [1974] 1 ଏସସିସି 418 ଏବଂ ଦୁଲାରୀଆ ଦେବୀ ବନାମ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ସିଂହ, [1990] ସପ୍ଲି. ଏସସିସି 216, ଉଦ୍ଧୃତ କରାଯାଇଛି ।

3. ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଉଭୟ ଆଇନଗତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ । ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ପୁଅମାନେ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯାଇ ଜମି ଉପରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମ ସଂଯୁକ୍ତ ମାଲିକ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ । ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 ଅଧୀନରେ ନିଷେଧ ବ୍ୟତୀତ, ପ୍ରତିବାଦୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅଂଶ ନାହିଁ ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା: ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 6360/1999

ଏସ. ଏ. ସଂଖ୍ୟା 469/1999 ରେ ଆହ୍ୱାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 24.3.99 ରିଖ ରାୟ ତଥା ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏମ. ଏନ. ରାଓ, ଡି. କେ. ଗର୍ଗ ଏବଂ ମଞ୍ଜୁର ଅଲ୍ଲୀ ଖାନ ।

ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସାକେତ ସିଂହ, ଉମା ଦତ୍ତ, ବାଙ୍କେ ବିହାରୀ ଶର୍ମା ଏବଂ ତରୁଣ ଶର୍ମା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ,

ଧର୍ମାଧିକାରୀ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି : ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ କୃଷି ଜମିଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୟ ରୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାରର ଡିକ୍ରି ମଞ୍ଜୁର ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ, ଯାହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ଆହ୍ୱାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଛି, ମୃତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଏହି ଆବେଦନକୁ

ଚୟନ

କରିଛନ୍ତି

।

ବିକ୍ରୟ ବୁକ୍ସର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ପାଇଁ ମକଦ୍ଦମାକୁ ମୂଳ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ଆଧାରରେ ବିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସମଗ୍ର ଜମିର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା କରିବାକୁ ସେ ଏକାକୀ ସକ୍ଷମ ନୁହଁନ୍ତି ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକରେ ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କର (ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ନଥିଲେ ଅଭିହିତ) ଅଂଶମାନ ଥିଲା ।

ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମାର ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନର ଦାବିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆଗ୍ରୀମ ଭାବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ କେବଳ ତିକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତିକ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ତିକ୍ତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉକ୍ତ ତିକ୍ତିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିଛନ୍ତି । ବାଦୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପୁଅମାନଙ୍କ ମିଳିତ ମାଲିକାନା ପାଇଁ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଆବେଦନରେ ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଯୁପି ଚକବନ୍ଦୀ ଅଧିନିୟମ, 1953 ର ଧାରା 49 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ଵାରା ବାରଣ କରାଯାଇଥିଲା (ଏହା ପରେ ସଂଶ୍ଳେଷରେ "1953 ର ଅଧିନିୟମ" ଭାବରେ ସୂଚିତ) । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ଏପରି ଆବେଦନ ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ରାଜସ୍ଵ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉଠା ଯାଇପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଉଠାଇବା ଉଚିତ ଥିଲା, ଯାହାଙ୍କର ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ରହିଛି ।

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ କେବଳ ମୃତ ପ୍ରତିବାଦୀ ନାମରେ ରାଜସ୍ଵ ଅଭିଳେଖରେ ଜମିର ପ୍ରବେଶ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀମାନଙ୍କୁ (ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପୁଅ ଏବଂ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିଗଣ) ଆବେଦନ କରିବାକୁ ନିଷେଧ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଜମି ମିଳିତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ମିଳିତ ମାଲିକାନାରେ ଥିଲା । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ପିତାଙ୍କ ନାମରେ ରାଜସ୍ଵ ପ୍ରବେଶ ସମଗ୍ର ମିଳିତ ପରିବାରର ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ଵ କ୍ଷମତାରେ ଥିଲା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ, 1953 ର ଧାରା 49 ର ନିଷେଧ ଆକର୍ଷିତ ହେଉନଥିଲା । ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମିଗୁଡ଼ିକରେ ସହ-ମାଲିକମାନଙ୍କ ମାଲିକାନା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସକ୍ଷମ ଥିଲେ । *କୈଳାଶ ରାୟ* ବନାମ *ଜୟ ରାମ*, [1973] 1 ଏସସିସି 527; *ଗୋରଖନାଥ ଦୁବେ* ବନାମ *ହର ନାରାୟଣ ସିଂହ*, [1973] 2 ଏସସିସି 535; *ସୁବା ସିଂହ* ବନାମ *ମହେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ*, [1974] 1 ଏସସିସି 418 ଏବଂ *ଦୁଲାରିଆ ଦେବୀ ବନାମ ଜନାର୍ଦ୍ଦନ ସିଂହ*, [1990] ସପ୍ଲି ଏସସିସି 216 ଉପରେ ଦୃଢ଼ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଯୁକ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସହ ମାଲିକାନାର ଆବେଦନ ଅଧିନିୟମ, 1953 ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ଉଠାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କାରଣ ସେଥିପାଇଁ ଆଇନଗତ କାରଣ କିମ୍ବା ଅବସର ନଥିଲା । ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପିତା ଏବଂ ପୁତ୍ର ପରସ୍ପରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆନ୍ତଃ-ବିବାଦ କଦାପି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇନଥିଲା । ଏହା ଏକ ବିଷୟ ନଥିଲା ଯାହା 1953 ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ଚକବନ୍ଦୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିଲା ।

ପ୍ରତିବାଦୀ-ବାଦୀଙ୍କ ତରଫରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ପ୍ରଥମ ଆବେଦନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଛି ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଉଠାଯାଇଥିବା ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର, ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ *ସୀତା ରାମ ବନାମ ଛୋଟା ଭୋନ୍ଦେ*, [1991] ସପ୍ଲି 1 ଏସସିସି 556 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ସଠିକ୍ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହା ବିବାଦରେ ନାହିଁ ଯେ ମକଦ୍ଦମାଭୁକ୍ତ ଜମି କେବଳ ମୃତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ନାମରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯିଏ ପିତା ଥିଲେ । ପୁଅମାନେ ସାବାଳକ ହେବା ପରେ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ରୁକ୍ତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ବିଷୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତନ ଥାଇ ମଧ୍ୟ, ଅଧିନିୟମ, 1953 ର ଧାରା 49 ଅଧୀନରେ ଉପଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଦ୍ଵାରା ରାଜସ୍ଵ କାରଜପତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମ ମିଳିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରିନଥିଲେ । ମୂଳ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କେବଳ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମକଦ୍ଦମାର ନଥିରେ ଅଣାଯାଇଛି । ଅଧିନିୟମ, 1953 ର ଧାରା 49 ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଏବଂ ମାଲିକାନା ବିବାଦ ଉପରେ ବିଚାର କରିବାକୁ ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ନିଷେଧ କରେ । ଏକତ୍ରୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାର ବିବାଦ ଏବଂ ଜମିର ମାଲିକାନା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କେବଳ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

1953 ର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 ଏହିପରି ପଠନୀୟ:-

*"49. ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ନିଷେଧ - ବର୍ତ୍ତମାନ ବଳବତ୍ତର ଥିବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସତ୍ତ୍ୱାଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିକାରର ଘୋଷଣା ଏବଂ ନ୍ୟାୟ ବିଚାର, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ବିଜ୍ଞପ୍ତି (ଉପଧାରା (2) କିମ୍ବା ଧାରା 4 ଅଧୀନରେ) ଜାରି କରାଯାଇଛି, କିମ୍ବା ଏକୀକରଣ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିକାରର ନ୍ୟାୟ ବିଚାର ଏବଂ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନିଆଯାଇ ପାରିଥା'ନ୍ତା କିମ୍ବା ନିଆଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା, ତାହା ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କରାଯିବ ଏବଂ କୌଣସି ଦେଖାନୀ କିମ୍ବା ରାଜସ୍ଵ ଅଦାଲତ ଏପରି ଜମିର ଅଧିକାର ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ମକଦ୍ଦମା କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ନାହିଁ ଯାହାପାଇଁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ପାରିଥା'ନ୍ତା କିମ୍ବା କରାଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା:*

ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ କି, ଏହି ଧାରାରେ ଥିବା କୌଣସି ବିଷୟ ସହକାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳ/ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଜମିଦାରୀ ଉଚ୍ଚେଦ ଏବଂ ଭୂମି ସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950 ର ଧାରା 122-B ଅଧୀନରେ ଯେ କୌଣସି ଜମି ଦଖଲ ସମ୍ପର୍କରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିବାରୁ ବାଧା ଦେବ ନାହିଁ, ଯାହା ଉପରେ ଅଧିକାର ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଧୀନରେ କିମ୍ବା ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଗାଁ ସଭାକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି ।

*[ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି]*

ପ୍ରତିବାଦୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଜମି କେବଳ ପିତାଙ୍କ ନାମରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି, ଯେଉଁ ପୁଅମାନେ ଜମିରେ ମିଳିତ ମାଲିକାନା ଦାବି କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ରାଜସ୍ୱ କାଗଜପତ୍ରରେ ମିଳିତ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବା ପାଇଁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟରେ ଯାଇପାରନ୍ତି ଏବଂ ଯିବା ଉଚିତ ଥିଲା । ଅଧିନିୟମ, 1953 ଅନୁଯାୟୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂଯୁକ୍ତ ମାଲିକ ଭାବରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିବାରୁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 ଅନୁସାରେ ମକଦ୍ଦମାରେ ଏପରି ନିବେଦନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଷେଧ ଆହ୍ୱାନ କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଠିକ୍ ଥିଲେ । ଆମେ ପାଉଛୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଗତ ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତି, *ସୀତା ରାମ* (ପୂର୍ବୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତବ୍ୟରୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ପାଉଛି:-

"ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିବାଦୀ ଧାରା 4(2) ଅନୁଯାୟୀ ଜାରି ହୋଇଥିବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଜମିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସବୁ ଦାବି କରୁଥିଲେ, ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ସେ ନନ୍ୟୁଙ୍କ ଭାଇ, ଛୋଟାଙ୍କ ପୁଅ ଏବଂ ଜମିଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କ୍ଷମତାରେ ନନ୍ୟୁଙ୍କ ନାମରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା । ଧାରା 5(2) ର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏହି ଦାବିକୁ ଏକୀକରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଯେହେତୁ ଏହା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକୀକରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନ୍ୟାୟିକ କାର୍ଯ୍ୟର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଏକ ମାମଲା ଥିଲା, ଉଚ୍ଚ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମକଦ୍ଦମାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଦେଖାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତାକୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 49 ଦ୍ୱାରା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ନିଷେଧ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମକଦ୍ଦମା ସେହି ଆଧାରରେ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।"

ପିତାଙ୍କ ନାମରେ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରବେଶକୁ ପୁଅମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କ୍ଷମତା ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଡକ୍ଟର ବିଦ୍ରାଢ଼ିକର । ପିତା ପରିବାରର କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ପରିଚାଳକ ଥିଲେ କି ନାହିଁ ଏବଂ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ସହ-ମାଲିକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କ୍ଷମତାକୁ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇପାରିବ କି ନାହିଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ ମାଲିକାନା ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା ଯାହା ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତା ଅଧୀନରେ ପଡ଼େ ।

ଅଧିନିୟମ, 1953 ର ଧାରା 49 ଅଧିନିୟମ ନିଷେଧ ଛଡ଼ା, ପ୍ରତିବାଦୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅଂଶ ନାହିଁ । ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରତିକାର ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରୀତା ଉଭୟ ଆଇନଗତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ । ପୁଅମାନେ ବଡ଼ ହେବା ସମୟରେ ବାପା ବିକ୍ରି ପାଇଁ ଏକ ରାଜିନାମା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୌଖିକ ସାକ୍ଷ୍ୟରେ, ବାଦୀ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ପୁଅମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ବିକ୍ରୟ ଆଲୋଚନାରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ଆବେଦନରେ, ହାଜର ହୋଇଥିବା ଶ୍ରୀମାନ ଓକିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ପୁଅମାନେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବାଦୀଙ୍କ ପକ୍ଷ ନଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବାଦୀଙ୍କ ବିବୃତି ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନରେ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ ମକଦ୍ଦମା କୌଣସି ସୁଯୋଗ ଉପଲବ୍ଧ ନ କରି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରିବା କଷ୍ଟକର ଯେ ପୁଅମାନଙ୍କର ସେମାନଙ୍କ ପିତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତା ବିଷୟରେ କିଛି ଜ୍ଞାନ ନଥିଲା । ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯିବା ପରେ ମଧ୍ୟ, ଜମିରେ ସେମାନଙ୍କର ନାମ ସଂଯୁକ୍ତ ମାଲିକ ଭାବେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ, 1953 ଅଧୀନରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବାକୁ ପୁଅମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ସେମାନଙ୍କର ଏହା କହିବା ଶୁଣାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ପିତା ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ନିଷ୍ପାଦନ ପାଇଁ ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ ଏବଂ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନୁହେଁ ।

ପରିଶାମସ୍ୱରୂପ, ଆମେ ଏହି ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ପାଉନାହିଁ ଯାହା ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଆର. ପି.

ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

#### ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭୋକ୍ତାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମୋକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦିକା : ଶ୍ରୀମତୀ ଜୟା ମୁଖାର୍ଜୀ,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ